

Булінг. Відповідальність

18 грудня 2018 року Верховна Рада України прийняла Закон про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (р.№8584).

Прийнятим законом пропонується внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, доповнивши Кодекс новою **статтею 173-4**, якою встановлюється відповідальність за булінг,

Змінами до статті 30 передбачено зобов'язання закладів освіти забезпечувати на своїх веб-сайтах відкритий доступ до правил поведінки здобувача освіти в закладі освіти, плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу, порядку подання та розгляду заяв про випадки булінгу від здобувачів освіти, їх батьків, тощо.

Крім того, змінами до статті 73 Закону, Освітньому омбудсмену надається право: здійснювати перевірку заяв про випадки булінгу в закладі освіти, повноту та своєчасність заходів реагування на такі випадки з боку педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, керівництва та засновника закладу освіти; отримувати інформацію від центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки щодо загального числа випадків булінгу у закладах освіти за визначений період.

Прийняття закону органічно поєднується із впровадженням з 1 січня 2019 року посади освітнього омбудсмена.

Що таке булінг за прийнятим законом, і хто та в якому розмірі несе відповідальність за його вчинення.

Булінг (цькування) – згідно змінами внесеними до Закону України «Про освіту»,

1. Булінгом може бути як активна дія так і бездіяльність (мовчазне, безучасне спостереження, відсутність активних дій до його припинення)
2. Булінг може проявлятися у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві.
3. Булінг може вчинятися не лише у формі вербальної комунікації, а й із застосуванням засобів електронних комунікацій,
4. Булінг може вчинятися щодо:

А) малолітньої особи

Б) неповнолітньої особи

В) інших учасників освітнього процесу

1. Булінг може будь ким. Норма закону прописана таким чином, що вона не дає повного переліку осіб, які можуть чинити булінг, але при цьому наголошує, що може вчинятися малолітніми та неповнолітніми особами.
2. Внаслідок булінгу могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого. Важливий момент, що законодавець виділив булінг як негативне явище незалежно від настання негативних наслідків.

Відповідальність за булінг згідно з ст. 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення:

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, -

- тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення,

· тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Вчинення малолітніми, або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, правопорушення, відповідальність за яке передбачено цією статтею, -

· тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу -

тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян **або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку»**

Порушення	Вік	Хто несе відповідальність	Розмір штрафу	Громадські роботи
Булінг дітьми	До 14	Батьки	850-1700 або	20-40 годин
	14-16	Батьки	850-1700 або	20-40 годин
	Понад 16	Діти	850-1700 або	42 години
Булінг дорослими	Понад 16	особисто	850-1700 або	42 години
Повторний або груповий булінг	14-16	Батьки	1700-3400 або	40-60 годин
	Понад 16	Особисто	1700-3400 або	40-60 годин
Приховування булінгу	Керівник закладу		850-1700 або	Виправні роботи до 1 місяця з відрахуванням 20% заробітку

Протоколи за вчинення цього порушення уповноважені складати органи Національної поліції України, а притягувати до адміністративної відповідальності будуть місцеві суди.

Щодо кримінальної відповідальності :

Оскільки нормами цього закону не передбачається внесення змін до Кримінального кодексу України стосовно запровадження кримінальної відповідальності за скоєння правопорушень, пов'язаних з булінгом (цькуванням), оскільки скоєння правопорушником при вчиненні булінгу (цькування) інших дій, кваліфікуються відповідними статтями Кримінального кодексу України, зокрема – заподіяння тілесних ушкоджень різних видів тяжкості тощо, тому, у цьому випадку правопорушник нестиме відповідне кримінальне покарання без додаткового зазначення про це у Кодекс України Про адміністративні правопорушення